

DZIENNIK WILEŃSKI

Wychodzi codziennie rano z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska № 4. Skrzynka pocztowa № 70. Telefon № 349. Redakcja otwarta od 12 do 1 i od 5 do 6 po poł.

Administracja otwarta codziennie od 9 do 6 wiecz. i w niedziele od 1 do 2-ej.

Warunki prenumeraty: miesięcznie w administracji — 30 mk., z odnośnieniem do do-
mu, lub przesyłką pocztową 35 mk., zagranicą 75 mk.

|| Cena ogłoszeń: Za wiersz petitu jednolitej: przed tekstem 12 mk., za tekstem 5 mk., nekrologi 6 mk., nadesłane w tekście 15 mk.

Administracja „Dziennika Wileńskiego”

prosi o opłacenie prenumeraty zaległej oraz przedpłaty za maj. W najbliższych dniach będzie wstrzymane wysyłanie «Dziennika Wileńskiego» zwlekającym z opłatą prenumeratorom.

Organizujący się

URZĄD ZIEMSKI OKRĘGOWY w Białymstoku poszukuje GEOMETRÓW I POMOCNIKÓW GEOMETRÓW

z uposażeniem od X do VII kat. plac, zależnie od kwalifikacji. Technicy miernicy w ciągu całego okresu robót polowych otrzymują diety, oraz akordy za roboty spełnione ponad normę.

Podania z krótkim życiorysem oraz z załączeniem świadectw kwalifikacyjnych przysyłać Urząd Ziemiański Okręgowy w Białymstoku (ul. Kraszewskiego 12). Reflektanci zechcą wskazać dokładne adresy dwóch osób wiarygodnych, na których opinie mogą się powołać.

Rząd i społeczeństwo.

Obchód 3 maja w całej Polsce był dniem radości, ufności, łączności. Naród święcił swą wiosnę odrodzenia, czuł krążące w nim pod działaniem słońca wolności soki życiodajne, gotował się do bujnego rozrostu, przeżył się do nowych wysiłków.

Wspomnienia przeszłości i wielkie, otwierające się przed nami zadania rzuciły zasłonę na troski doby dzisiejszej, na niedomagania okresu przejściowego.

Szare dni powszednie usposabiają nas do pesymizmu, przytłaczają trudnościami życia jednostkowego i zbiorowego. Gdybyśmy wszakże postarali się o zrobienie bilansu naszego bytu niepodległego i zestawili go nie z tym idealnym obrazem stosunków, który pragnęlibyśmy u nas widzieć, ani nawet ze stanem społeczeństw niepodległych z okresu przedwojennego — lecz z obecnym położeniem w krajach, które znajdują się w obiektywnie pomyślniejszych warunkach, sąd nasz nie usprawiedliwiłby pesymizmu. Położenie Polski było o wiele trudniejsze od Czech, które również rozpoczęły po katastrofie światowej życie niepodległe. Czechy miały przedtem autonomję, naród nie był podzielony i wcielony do trzech organizmów politycznych i gospodarczych, posiadał cały aparat administracyjny. Czechy nie były przez wojnę zniszczone, gdy tymczasem Polska została zrujnowana przez najeźdźców. Inne państwa — jak Rumunia lub Jugosławia — miały już swe zorganizowane jądra państwowe, wojna przyniosła im tylko zjednoczenie. Przy uwzględnieniu tych różnic, możemy śmiało porównywać nasze stosunki z sytuacją wewnętrzną naszych sąsiadów, nie zapominając o tem, że od pierwszych chwil odzyskania niepodległości toczymy nieustające walki o nasze istnienie

i nasze granice. Wykazaliśmy wielką energję i sprawność, zorganizowawszy i siłę zbrojną i aparat państwowy. Historia należycie oceni te wysiłki społeczeństwa w ciągu pierwszych osiemnastu miesięcy.

Czułość wszakże opinii, wyrażająca się w krytyce stosunków wewnętrznych i działalności organów państwowych, krytyce często zbyt bezwzględnej, nie powinna osłabnąć, nasze położenie bowiem polityczno-geograficzne wymaga rozwinięcia maximum wysiłków. Szczególniej niepokoić nas winny sprawy gospodarcze. Europa zachodnia i środkowa wchodzi w okres wyteźonej pracy w dziedzinie ekonomicznej, nie tylko gojenia ran, zadanych przez wojnę, lecz zdobywania nowych podstaw rozwoju. Statystyka produkcji i wywozu w Anglii, Francji, Belgii w Niemczech dowodzi, że narody te już przeszły najtrudniejsze stadium przesilenia powojennego, że ich bilans gospodarczy wykazuje znaczną poprawę. Te obawy powinny być dla nas ostrzeżeniem — potęgą Polski będzie złudzeniem, jeżeli i my nie zdołamy szybko wkroczyć na drogę ekonomicznego odrodzenia. W tym względzie skłonni jesteśmy do powtarzania wytartych frazesów o polskiej nieudolności, zapominając o tem, że duch przedsiębiorczości gospodarczej jest zjawiskiem nowym we wszystkich społeczeństwach europejskich i że np. Niemcy w pierwszej połowie XIX wieku uchodzili za «naród myślicieli», nie mający danych do odgrywania roli wybitnej w przemyśle i handlu. Można by przytoczyć szereg dowodów, że na polu gospodarczym dokonał się u nas przełom w usposobieniu społeczeństwa, że energja twórcza w tym kierunku, jak to zwykle bywa, ujawnia się równoległe z ogólnym odrodzeniem politycznym.

Niebezpieczeństwo wszakże temu ruchowi ekonomicznemu grozi w razie zbiurokratyzowania społeczeństwa. Chociaż w zaborze rosyjskim i pruskim byliśmy przemocą odsunięci od urzędów państwowych, niechęć do wysiłków życiowych i ryzyka pchała Polaków do stanowisk urzędowych, jak tego mieliśmy odstraszać przykład w Galicji. Przekształcenie się inteligencji w biurokrację zahamowałoby energję gospodarczą narodu. Jeżeli wejdzieszmy na drogę intensywnego rozwoju gospodarczego, wskutek lepszych warunków, które da ludzom zdolnym praca na polu przedsiębiorczości prywatnej, nastąpi odływ najcenniejszych sił z licho płatnych urzędów do przemysłu i handlu. Ale wówczas obniży się jeszcze poziom biurokracji, jedynym zaś racjonalnym wyjściem z sytuacji byłoby podniesienie wynagrodzenia urzędników, aby zatrzymać odpowiednie jednostki. Da się to wszakże uzyskać tylko przez należyte zreformowanie systemu biurokratycznego, zmniejszającego znakomicie niebywałą ilość urzędników.

Tymczasem jakichś planów i prób w tym kierunku zupełnie nie widać. Przeciwnie, przyrodzonym niejako dążeniem biurokracji jest rozszerzanie stałe zakresu swego działania, regulowanie życia przy pomocy dekretów i rozporządzeń. Brak towarów, żywności, surowców, węgla, środków przewozowych po wojnie zmusza państwo do mieszania się drobiazgowo w sprawy gospodarcze, a nieograniczone niemal dążenia biurokratyczne popiera zarówno doktryna socjalistów o upaństwowieniu przedsiębiorstw, jak przyzwyczajenie Małopolski do szukania na wszystko ratunku w pomocy państwa, które w Austrii starało się wcisnąć do wszelkich dziedzin życia, aby w ten sposób uzależnić od siebie narody, stany i jednostki.

Przekonał się już dostatecznie, jak nieudolnie pracuje niewykształcony aparat państwowy w roli wytwórcy.

Monopole wytwórcze państwowe jak najgorzej zaspakajają potrzeby spożywców. Ale i działalność biurokracji w regulowaniu stosunków gospodarczych powinna być sprowadzona do koniecznego minimum, do współdziałania w regulowaniu winni być pociągnięci

przedstawiciele społeczeństwa. Nasza młoda biurokracja zdążyła już wszakże nabrać niechęci i nieufności do akcji społecznej. Można wprawdzie powoływać się na demoralizację społeczeństwa w okresie powojennym, ale trzeba jednocześnie przyznać, że taki sam zarzut można postawić urzędnikom, tem bardziej, że jednostki nieuczciwe garną się właśnie do tych stanowisk, które dają sposobność do nieprawnych zysków, a więc do urzędów, mających do czynienia z ograniczeniami w zakresie gospodarczym. Społeczeństwo jest na ogół moralnie zdrowe i gotowe do pracy publicznej, trzeba tylko umieć do niej zaprzężyć jednostki wartościowe, a nie zrażać je biurokratyczną wyłącznością.

Ktokolwiek zna stosunki zagraniczne, musi przyznać, że naród polski jest szczególnie

łatwy do rządzenia. Pomimo niesłychanie trudnych warunków nie okazuje skłonności do zaburzeń, wybuchów niezadowolienia, przeciwstawiania się zarządzeniom władzy. Niedomagania płyną przede wszystkim z tego, że brak nam ludzi, umiejących rządzić, natomiast pęd do rozszerzania zakresu władzy zupełnie nie odpowiada uzdolnieniom i możliwościom. Rząd liczy się głównie z zawodowymi wichrzycielami, z nimi paktuje i w ten sposób umacnia ich wpływ i popiera ich działalność. Poza ruchliwymi i krzykliwymi agitatorami nie dostrzega ogółu społeczeństwa, spragnionego władzy energicznej, spokoju, umożliwiającego pracę twórczą, społeczeństwa, na którego współdziałaniu w budowie dobrobytu państwowego oprzeć się powinien.

B. Wasutyński.

TELEGRAMY.

KOM. SZTABU GENERALNEGO WOJSK POLSKICH.

z dnia 17 maja:

Na południowym froncie dnia 13-go maja nieprzyjacieli zaatakował stację Krzyżopol. Atak odparto. Tegoż dnia bolszewicy bezskutecznie atakowali Dzugastrę i Miaskówkę oraz Czebotarkę.

Na Polesiu aeroplany nieprzyjacielskie bombardowały Rzeczyce i Łojów. Na Rzeczyce rzucono przeszło 30 bomb. Pozatem z wyjątkiem działalności patroli wywiadowczych.

Na południe od Dźwiny trwają walki dalej.

W z. Szefa Sztabu Generalnego Kuliński, pułkownik.

Sprostowanie. Skutkiem pomyłki agencji telegraficznej «Dziennik Wileński» jak również inne pisma w naszym mieście wychodzące a otrzymujące wiadomości swe od Pat'a podały w Komunikacie sztabu generalnego z dn. 14 bm. (numer niedzielnego) wiadomość, że «na przedmieściu Kijowa nieprzyjacieli zaniechał na razie dalszych ataków». Spowodowało to wśród czytelników błędne mniemanie, jakoby nie cały Kijów jest w naszym ręku. W rzeczywistości czytać należy «na przedmoście», gdyż, chodzi tu wyłącznie o fortyfikacje czyli tak zw. przysiółek mo-

stowy na lewym brzegu Dniepru, podczas gdy cały Kijów, ze wszystkimi przedmieściami, położony na prawym brzegu od dawna całkowicie jest w naszym posiadaniu.

WILNO 18 b. m. (P. A. T.) — Z Kwatery generała Szeptyckiego otrzymaliśmy następujące zawiadomienie:

«Z rozkazu Naczelnego Dowództwa objąłem dowództwo na całym północnym froncie przeciwrosyjskim. Wszystkie zarządzenia są w przeprowadzeniu. Niema żadnego powodu do jakichkolwiek obaw. Wszystko doprowadzi się wkrótce do porządku. Mieszkańcy ziemi wileńskiej mogą być zupełnie spokojni.

Podp. Szeptycki, gen. broni i dca frontu.

Powrót Naczelnika Państwa.

WARSZAWA 18 bm. (PAT.) — Przyjazd Naczelnika Państwa spodziewany jest we wtorek o 4-ej po południu.

Polska i Rumunia.

WARSZAWA 18 bm. (Tel. wł. «Dzienn. Wil.») Stosunki polsko-rumuńskie w ostatnich dniach znacząco się polepszyły. Prawdopodobnie Polska będzie prowadziła łącznie z Rumunją rokowania pokojowe z Rosją.

Patek o ofensywie polskiej.

RZYM 18 bm. (PAT.) — Minister Patek przedstawił prasie włoskiej przysięgę ofensywy polskiej,

